

Monumentnummer*: 532503

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 07 oktober 2016
Kadaster deel/nr 82749/90

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Bunnik	Bunnik	Utrecht

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Werkhoven	Kerkpad

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Werkhoven	F			235

Omschrijving**

Betonnen brug (Werkhoven, Kerkpad).

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

BETONNEN BRUG (Werkhoven, Kerkpad) gelegen in het pad dat leidt van de Provinciale Weg N 229 naar de sluis en de stuw bij Werkhoven. Het Kerkpad en de brug kruisen een kleinere, 'afgesneden' nevenstroom / meander van de Kromme Rijn. De zware betonnen uitvoering en de globale datering doen een toenmalige militaire betekenis van de brug vermoeden. De brug, van een zeldzaam type, vertoont - voor zover bekend - alleen enige overeenkomst met een uit 1938 daterend exemplaar in het complex Betonnen Werken Groeneweg, ten oosten van Fort Honswijk. Van de brug is geen bewijs teruggevonden dat hij werd gebouwd voor rekening van het ministerie van Oorlog. Houten bruggen waren relatief snel te vernietigen, desnoods door ze in brand te steken. Stenen en betonnen bruggen vergden een grotere en meer tijdrovende ingreep, al kon een springlading soms snel het gewenste effect sorteren. Het opblazen van bruggen was kapitaalvernietiging en gebeurde alleen in uiterste noodzaak. Het brugdek en de hoofden van de brug in het Kerkpad bij Werkhoven zijn uitgevoerd in gewapend beton, met als bijzonderheid dat de hoofden aan de stroomafwaartse zijde breder zijn dan het brugdek en opvallend zwaar zijn gebouwd. De brug maakt mogelijk deel uit van een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voormalige terugtochtweg voor het Nederlandse veldleger, maar wellicht verradt de zware uitvoering ook een functie voor zwaar transport van en naar de nabijgelegen sluis en stuw. Het is denkbaar dat het werk tevens een militair-waterstaatkundige functie bezat in relatie met deze werken en dat hij mede kon, of had moeten dienen als (noodzakelijke extra) waterkering in de parallelle, afgesneden Kromme-Rijntak. Het is niet duidelijk of ooit een kering geplaatst is. In relatief recente tijd is de ongeveer 50 cm hoge borstwering aan de bovenstroomse zijde nieuw opgetrokken.

Omschrijving

BETONNEN BRUG (Werkhoven, Kerkpad) in het pad van de Provinciale Weg N 229 naar de sluis en de stuw in de Kromme Rijn, ten noordoosten van het dorp. Het werk omvat twee relatief zware, gewapend betonnen hoofden, een betonnen rijdek en ter weerszijden ongeveer 50 cm hoge en ca. 10 cm dikke betonnen borstweringen. De zuidelijke (bovenstrooms) hiervan is vernieuwd. De overspanning bedraagt ongeveer 2 m en het rijdek is ca. 4 m breed. De beide zwaar uitgevoerde hoofden zijn breder dan het brugdek - aan de benedenstroomse zijde ongeveer een meter - en ze zijn aan die kant tevens iets naar buiten wijkend opgetrokken.

Waardering

De BETONNEN BRUG (Werkhoven, Kerkpad) is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op en ontstond als uitvloeisel van: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (20ste eeuw),

Het betreft hier een onderdeel van rond 1940, namelijk een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van de historische weg- en waterbouwkunde en wel een vaste brug die zowel voor civiele als militaire doeleinden is gebouwd.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is tamelijk gaaf bewaard omdat het - hoewel hersteld - in functie is gebleven en grotendeels onveranderd is.

* Het onderdeel vertegenwoordigt zeldzaamheidswaarde omdat er van dit type werken weinig of geen andere bekend zijn.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument